

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sponsvs Sangvinvm

Zachmoorter, Michiel

T'Antwerpen, [1641]

De XVII. Statie. Het hanghen aen't Cruyce.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35954

248 Den Bloedigen Bruydegom

DE XVII. STATIE.

Het hanghen aen't Cruyce.

Hier hanght tusschen Hemel ende
Aerde den eenigen ende waerach-
tighen Sone Godts, Verlosser des
werelts, ende Salichmaker CHRIS-
TUS IESVS, vanden hoofde tot den
voeten doorwont, ende sterft die
alderschandelijcste ende bitterste
doodt voor uwe saligheyt.

GHE-

G H E B E D T.

Godt ende mensch!
o h. Cruys! o heyl-
lich bloet! o suchten-
de tranen! o bit-
ter doot! en is dit
niet ghenoech om
my te bewegen? De Engelen wee-
nen / de sonne verandert / de steenen
bersten / de graben gaen open / de
Hemelen ende de Elementen wor-
den beroert.

O bloedighe wonden! o scherpe
dooren! o grove naghelen! dooz-
wont mijn herte / druckt in het
diepste mijns ghemoets alle dit
lijden / ende dese onsprekelijckste
liefde mijns Salighmakers. Ende
waerom o Heere sal ick iet anders
soecken oft beminnē dan u? Waer-
om sal ick mijn oude sonden / ende
quaede lusten volghen? Waer toe
begheere ick mijn eyghen bederffe-
nisse ende eeuwighē doot?

O Heere Jesu! die dooz wie on-
epndelijckē ghenaede / my de helle

250 Den Bloedigen Bruydegom
ghesloten ende den hemel geopent
hebt: trecht nu mijn arme ziele
geweldelijcken tot u / ende maecht
dat niet te bergheefs / dit edel / ende
costelijck bloedt uyt-ghestort en
wozt: maer gheeft my toch gra-
tie / dat ich met alle menschen van
nu af beginne met alle liefde u te
loben ende te dancken / ende hier
naemaels met alle de Heplighen
in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Aeer ghy u stelt tot die medi-
tatie van't duuchelijckste ende
compassieuselijckste misterie van de
bitter doot van uwen Salighma-
ker / slaet uwe inwendige oogen op
de ober-grooste majesteit van dien /
die dat gheleden heeft / ende in-
dien't u moghelijck is / sijn teghen-
woordigheden / inde stille innigh-
heden van uwen gheest / ghewaer-
te worden / hout u daer stillekens
in at-

aen't Cruys verheven. 17. statie. 25 I
in alsoo langhe als ghy kondt /
'twelck ghy altoos als ghy kondt /
alsoo doen moet. Daer naer over-
dencht hoe dat.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Alsoo haest als de Joden on-
sen Salighmaecker soo deer-
lijck hadden opghehanghen / van
hzeese dat iemandt souden gheble-
den hebben in die goede opinie die-
se van hem hadden / dat hy Chri-
stus den Salighmaecker was / oft
ten minsten onnossel / soo hebben
sy twee moordenaers met hem
op-ghehanghen / ende hem in den
middel / als eenen Capiteyn van
de dieben ende moordenaers. En-
de nu niet wetende wat wreedt-
hepdt sy noch meer hem souden
aen-doen / soo hebben sy teghen o-
ver het Cruys gaen staen / ende
teghen hem begonst seer sehande-
lijck / ende vileynelijck te blasphe-
meren / roepende : Vah, die den
Tempel Godts condt breken ende in

drie daghen weder op-rechten, ver-
loft u selven. Die ander heeft hy ge-
font gemaect, ende hem selven en
kan hy niet helpen, is hy Coninck
van Israel, dat hy vanden Cruyce
daele, ende wysullen in hem ghe-
looven. Ende dit duerde soo lan-
ghe / ende soo veele / dat die moor-
denaers selve hem oock alle beyde
in't begintfel mede blasphemeer-
den. Maer den aldergoedertieren-
sten Jesus / die om de sonden des
wereldts stierf / in plaetse van
hun te straffen / oft ten minsten
niet deelachtigh te maechen van-
de verdiensten sijns lydens / soo
heeft hy sijnen Vader vooz hun
ghebeden ende gheseydt: Vader ver-
ghevet hen, want sy en weten niet
wat sy doen. Welck ghebedt soo
crachtigh is gheweest / dat daer
dooz den eenen moordenaer be-
keert wesende / ende den anderen
van sijn blasphemien berispende /
heeft die blijde belofte van onsen
Salighmaecker ontfanghen / He-
densult ghy met my, wesen in't Pa-
radijs. Ende niet alleen en toerdt
onsen

onsen minnelijcken Heere ghepij-
 nighit dooz't ghehooz van alle de-
 se blasphemien/ maer daer-en-bo-
 ven / dooz't aensien van sijn alder-
 liefste Moeder/ wiens moederlijck
 herte soo dooz-wondt was van
 rouwe / dat gheen verstant dat en
 soude konnen bedencken. Om haer
 dan eent'he consclatie te gheben /
 soo gaf hy haer vooz eenen troost
 in sijn plaetse sijnen liefsten Dis-
 cipel Sinte Jan / segghende:
 Vrouwe siet hier uwen Sone. Haer
 noemende Vrouwe/ ende niet moe-
 der/ om haer herte niet gheen nieu
 tozment te pijnighen. Ende aen
 sijnen Discipel seyde hy: Siet hier
 nu vooztaen u Moeder.

Vaer nae die boose Joden / niet
 ophoudende van hunnen Godt te
 pijnighen ende te blasphemerem/
 Godt niet langher dese onwee-
 digheydt konnende verdraeghen /
 heeft die onbeboelijcke creaturen
 laeten teeckenen der droefheydt in-
 de doodt van hunnen Schepper
 bewijfen / om de redelijcke men-
 schen / hunne onsprekelijcke bozeet-

hepdt te kenne te geben / die soo stout hadden gheweest / van dit lijden hunnen Godt aen te doen.

Want de Sonne die heeft terstont verduyfster gheweest / de steenen hebben hui ghescheurt / ende de graben zijn open ghegaen / maer de menschen bleben eben hert / woedt / ende onbewezelijck / pijnighende / blasphemierende / terghende / ende doobende dat onnossel lamneken / wiens heplighe menschepde soo verbult / obergoten / ende versmoort was in alderhande perffen / lijden ende tozmenten / dat niet boozder konnende / heeft begonst te roepen tot sinen hemelschen Vader: Mijnen Godt, mijnen Godt, waerom hebby my verlaeren; Ende want die Goddelijcke rechtbeerdigheyt verhesch dat den eenighen ghebooren Godts Sone / in die wterste verlatenheyt sterben soude / sonder eenighe hulpe van sinen Vader te crighen / om soo de sonden van sijne knechten te betaelen / soo heeft den troostelosen Salichmaecker

uptge=

aen't Cruys verheven. 17. statie. 255

uyt ghedrooght wesende van't me-
nichte van bloedt dat hy ghestoxt
hadde gheseydt : Ick hebbe dorst.
Dit hoorzende dese raesende wol-
den / op datter niet een lit en soude
wesen sonder pijn / soo hebben sy
een spongie ghedoopt in galle ende
azijn / ende alsoo ghestooten aen
sijnen mont. Ende soo wiert om
uwent wille ghelaest uwen Godt /
o mijn ziele / doen hy ginck ster-
ven / inijnen wytersten noot / ghe-
lijck den Propheete van hem vooz-
sept hadde / Psal. 68. datse hem vooz-
spijse galle / ende inijnen dorst
azijnte drincken hadden gheghe-
ven / welke propheete volbracht
zijnde / ende oock alle die andere
die van hem gheschreven waren /
soo heeft hy gheseydt : 'T is al vol-
bracht. Ende aen Godt den Va-
der bevelendeijnen gheest / buy-
ghende sijn heyligh hoost / heeft
sijnen gheest ghegheven:

Con-

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

No mijn ziele vergadert al u
sinnen / al u crachten / ende al
dat ghy zyt / 'tis mi den tijdt /
heeft het opt gheweest / van teene-
mael te smilten in tranen / ende te
bzanden van liefde / oberlegghen-
de dit mysterie der mysterien /
't eynde ende het slot van al dat u-
wen Salichmaecker / om u ghele-
den heeft. Comt laet ons clim-
men op den palm-boom / want
daer hanght die aenghenaemste
vrucht / diemen soude konnen ghe-
wenschen. Laet ons als eene bye
van roose op roose / ick wil seg-
ghen / van wonde op wonde / vlie-
ghen / want sy vol honich ghela-
den zijn: al dat aen desen boom
hanght is al voetsel / is al mede-
cijne.

Begint dan te klimmen / maer
en verschiet niet / al gheboelt ghy
al klimmende menichte van drup-
pelen van sijn dierbaer bloedt op
u sijnen.

aen't Cruys verheven. 17. stacie. 257

u sypen. Want om dat hy inde
perste bande sonden bande men-
schen is gheperst/ soo is het cleedt
vā sijn menscheit soo dooz-dronc-
ken vanden wijn bande Godde-
lycke gramschap / dat het van alle
kanten sijt vanden rooden bloe-
de. Hy en heeft eplacen gheen ghe-
daente van mensche meer: noyt
melaetschen / wiens seeren van-
den hoofde totten voeten van et-
ter en bloedt seepen / en was soo
misnaecht. Isa. 53. Wy hebben
hem / seide eenen propheete / ghesien
als enen melaetschen / ende hy
was soo misnaecht / dat wy
meynden dat iemandt moeste we-
sen / die van Godt gheslaeghen
was. Men sagh in hem noch ghe-
daente / noch forme. Sijn Coninc-
lijck hooft / met doornen dooz-
boort / bloeyt vanden bloede op al-
le kanten. Sijn onnoosel handen /
die noyt het minste quaedt bedre-
venen hebben / zijn deurgæet met
twee plompe naghelen / en bloeyen
als roode fonteynen. Sijn heylighe
voeten die noyt eenen voet-
stap

stap buyten den wegh der recht-
 heerdighepdt ghetreden en heb-
 ben / zyn niet eenen noch veel gro-
 der naghel aen't Cruyce ghesla-
 ghen. Sijn alder-schoonste aen-
 schijn / dat de Enghelen verblyd-
 de in sijn aenschouwen / is soo
 mismaeckt / dat het bycans gheen
 mensch en ghelijekt. Sijn herte is
 soo versmoort in droefhepdt / dat
 het boven menschelijck begriyp
 is. Sijnen naem ende faem is soo
 berclepnt ende versmaet / dan hy /
 als Capiteyn vande dieben / in't
 middel van twee dieben ghehan-
 ghen wordt. Ende in plaetse van
 de gheene die hem dit al aen doen
 hart toe te spreken / oft eenighe
 ontweerde te thoonen / soo roept hy
 aen sijnen hemelschen Vader : Va-
 der verghevet hen, want sy en we-
 ren niet wat sy doen.

Dat iemant wilde / o mijn ziele!
 een mensch vol pijn schildereren /
 oft veel pijnen in een lichaem ver-
 fieren oft imagineren ; soude hy /
 ick en segghe niet meer / maer ick
 diesghelijck comen booz-haelen /

daer

daer niet een lidt vzen soude we-
 sen van groote tozmenten/in wen-
 dige/ uytwoendighe/ van vzienden/
 van vbanden / van Godt ende
 vande menschen? Maer uyt gheen
 saecke en suldy / mijn ziele / beter
 comen achter-haelen een gepn-
 stecken vande swarigheyt van sijn
 lijden / van oberlegghende hoe dat
 uwen Salichmaecker moeste te
 moede wesen / naedemael dat hy
 was roepende: Mijnen Godt, mij-
 nen Godt, waerom hebby my ver-
 laten? Hoe moesten die pijnen o-
 berhoop loopen / daer Godt men-
 sche / Godt aenriep / ende sijn be-
 clach dede van hem verlaten te
 hebben naer den beboelijcken
 troost / ghelijck oft hy seyde: Is
 moghelijck Vader / dat ghy / die
 altydts rechtveerdigh zijt / my u-
 wen eenighen beminden Soone
 verlaten hebt in soo schroomelijc-
 he tozmenten; my / die u noyt in
 't minste vergramt en hebbe; my/
 die noyt ghesondicht en hebbe;
 om die boose sondaeren / om u
 knechten / die niet open houden /

noch

260. Den Bloedigen Bruydegom
noch op-houden en sullen / van
goets moets u te vergrammen /
ende alle dese mijne pijnen te ver-
nientoen. Hoe is't moghelijck /
dat u goetheydt soo teghen my
verstoot is / dat / om al de werelt
te vergheben / ick alleene moet die
schuld van alle betaelen ; om dat
sy al soudent moghen vry gaen /
dat ick alleene inde zee van alder-
hande tormenten versmoort wor-
de? Niet Vader dat ick ontsegghe
te lijden vooz hen / maer 't gheene
dat my meer aen-gheeft / is van de
clepne vrucht die sy met dit swaer
lijden doen sullen / ende dat sy soo
lichtelijck weder met sonden sul-
len besmeuren het cleedt dat my
soo dier cost om te wassche. Want
om alsoo veel als die tormenten
aengaet : Sitio , ick hebbe dorst /
om noch veel meer te lijden / waert
van noode Sitio , ick hebbe dorst
vande saligheyt van hurre zie-
len / die sy soo luttel achten. Ende
in teecken dat my desen dorst meer
pijnicht / dan alle mijn tormenten /
soor oep ick Sitio, ende niet Doleo.

Ich

aen't Cruys verheven. 17. statie. 26 I

Ich hebbe dorst/ende en roepe niet
dat ich pijn hebbe. Ja ich hebbe
sulck-eenen dorst / dat ich sterbe
van grooten dorste. Ende daerom
Vader in uwe handen bevele ich
mijnen gheest. Hy sterft/mijn ziele/
ras/ras: hy sterft !

Affectie ende verweckinghe van
den wille.

Vierde deel der Meditatie.

Ach ! ach my ! hy sterft. Den
Geber des lebens sterft/het le-
ven selve sterft / Godt sterft / ende
moet ich blijven in het leven? Neen
ich geensins. Maer hoe soude ich
konnen blijven in't leven / als het
leven sterft? Maer die doodt des le-
bens soo en lust my niet te leven/
Maer al wild' ich leven / wie kan
leven sonder leven? En sydy dan
ghy niet / die daer hanght sonder
leven / mijn leven? ja ghy sonder
twyfel. Maer zyt ghy dan mijn
leven (o mijn leven!) hoe blybe
ich dan sonder u in't leven? ten
kan niet gheschieden. Maer hoe!
ben

ben ick dan doot? Neen ick. Wel
 hoe kunnen dan leven sonder le-
 ve? Ach jae't/maer al te veel/maer
 al te langhe/ ick leve / 't is waer /
 maer naer de lichaeme / ende ghy /
 ach leven mynder ziele / zijt my al
 te jammerlijck gheroost. Ick leve
 naer den vleesche / ende ghy 't le-
 ven mijns gheests zijn my beno-
 men. Ick leve eplacen / 't is waer /
 maer om dat ick leve / daerom
 hebt ghy u leven moeten verlie-
 sen: 't is mijn boos leven dat u
 die bitter doot ghecost heeft.
 Want ick bent / ick belijdet / ick
 bent / ende niet de Joden / die u ge-
 geesselt / ghecroont / ghecruyft ende
 ghedoodt hebbe. Ten hebben de
 Joden niet gheweest / want van
 hen staet gheschreven: 1. Cor. 2.
 Hadden sy hem ghekent 'ly en sou-
 den den Heere der glorie niet ghe-
 cruyft hebben. Ende ick hebbe hem
 ghekent / ende wel ghekent / ende
 daerom en hebbe ick niet ghelae-
 ten van ontallijcke reysen op ee-
 nen dach upt ghenoechte hem te
 bespotten / te geesselen / te croonen /

te crupcen / ende te dooden / al mijn
leven lanck. Hoe soude sulck-een
riviere van bloede upt dit lichaem
ghelooopen hebben / hadde't als een
drupbe met de perffe mijnder boof-
heden niet tatten uitersten upt-
gheperst geweest? Waer dooz comt
hy met soo menichte van wonden
ghescheurt te wesen / dan dooz de
menichte van mijn sonden? Want
wat hebben anders geweest mijn
boosheden dan galie ende azijn /
die ick aen sijnen mont hebbe ghe-
strecken?

'T is van my dat hy bespot is
ghetoeest; want al hebb' ick hem
ghekent / ende ghehouden booz
Coninck / niet alleen van Israel /
maer van hemel ende van aerde /
nochtas en hebbe ick niet ghe-
breest met hem te gecken / niet
achtende sijn Goddelijcke ghebo-
den / ende de selve goets moets o-
bertredende.

Hoe dickmaels hebb' ick met
de Joden gheseyt; Daelt vanden
Crupee / als ick beloofst hebbe my
te beteren; ende terstont daer naer
hebbe

hebbe weder banden selven oft
 argheer ghedaen ? Nochtans al
 hebb' ick soo dickmaels gheson-
 dight/ ende u mijn Godt soo veel
 cleynighepts aen-ghedaen/ soo wil
 ick noch op u hopen / ende al mijn
 betrouwen op u setten. Want u
 heylighe voeten / die met stercke
 naghels vast ghemaect zijn / ver-
 wachten my lanckmoedelijck son-
 der t'ontloopen tot penitentie. V
 armen zijn uyt-gherecht om my
 t'ontfangen. V hooft is neder -ge-
 boghen om my te verhooren ende
 te kussen. Ende tot u herte hebt
 ghy een openinghe doen maecten/
 my daer toe noodende / ende roe-
 pende: Comt tot my alle die aer-
 beydt' ende verswaert zijt onder het
 pack der sonden , ende ick sal u ver-
 maecten. O Iesde ! o goetheydt die
 alle ghepeysen te boven gaet ! ick
 cruyt u / ende ghy roept my tot
 ghenade ; ick ghebe u galle te
 dzincken / ende ghy presenteert my
 vermaeck. Ick doode u / ende ghy
 wilt my gheben het leven. Dat
 mijne arme ziele dese uwe noo-
 dingē

17. statie. 265
aen't Cruys verheven. 17. statie. 265
dinghe te baete magh komen / dat
bidd' ick u. Want al is't soo dat
ick u ghecruyst hebbe / ick en heb-
be dat niet upt quaetheydt ghe-
daen / ghelijck de Joden / maer upt
cranchheydt / om mijn sinneliken
ende wellusten te vol-doen / noch
ick en hebbe u niet vergramt om
ute versmaeden / maer dooz men-
schelijcke swachigheydt / my laten-
de verwinnen vande tentatien.
Ende 'tis my leet / wilt my dat
vergheven.

DEN WEGH.

VAn het Cruys is het heyligh
Lichaem ons Salighmaeckers
te grave ghedragen gheweest, lancks
eenen wegh. van hondett ende acht
treden.

M

DE